...йте ...y!

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda" 30 Montgomery Street Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807 (201) 434-3036
УНСоюз: (201) 451-2200

РІК ... 105. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, ЧЕТВЕР, 5-го ЧЕРВНЯ 1986 | ЦЕНТІВ 25 CENTS | JERSEY CITY and NEW YORK, THURSDAY, JUNE 5, 1986 | No. 105. | VOL. XCIII.

ПРЕЗИДЕНТ РЕҐЕН ВІТАВ 31-шу КОНВЕНЦІЮ УНСОЮЗУ

Дітройт. — Біля 700 осіб, серед них деякі провідні діячі української громади у вільному світі на чолі з президентом Світового Конгресу Вільних Українців Петром Саварином, взяли участь у бенкеті 31-ої Конвенції Українського Народного Союзу, який відбувся тут у четвер увечорі, 29-го травня ц.р., у четвертому дні нарад.

З цієї нагоди УНС вітав письмово президент Роналд Реґен, заявляючи, що „ви можете бути горді із важливої ролі, яку ви відграєте, продовжуючи традиції вашого народу і пригадуючи нам про цю відважну боротьбу проти совєтського гнету". Привіт Президента відчитав д-р Мирон Куропас, заступник головного предсідника УНСоюзу, який на бенкеті сповняв функцію майстра церемоній.

Внизу подаємо повний текст привіту Президента в перекладі на українську мову:

„Вашінгтон, Білий Дім, 20-го травня 1986 року.

Мені незвичайно приємно переслати сердечні привітання для усіх зібраних на 31-ій Конвенції Українського Народного Союзу.

Впродовж цілої своєї історії американський нарід завжди мав повне зрозуміння для людських прав. Його дух був викутий у вогні революції, основні принципи якої включали віру в свободу і людську гідність під Божою опікою і право всіх людей вибирати свою власну долю.

На ці самі права, які є нерозривною частиною американського життя, не дозволено однак відважним українцям через окупацію України совєтською тиранською владою. Ви, як найстарша і найбільша українська організація в Америці, можете бути горді з важливої ролі, яку ви відграєте, продовжуючи традиції свого народу і пригадуючи нам про цю відважну боротьбу проти совєтського гнету, щоб здійснити ідеали свободи людської гідности і самовизначення.

Хай віра ваших предків дасть вам силу, відвагу і надію у продовжуванні ваших змагань за свободу і самовизначення для вашої улюбленої батьківщини. Щасти вам Боже!

Роналд Реґен

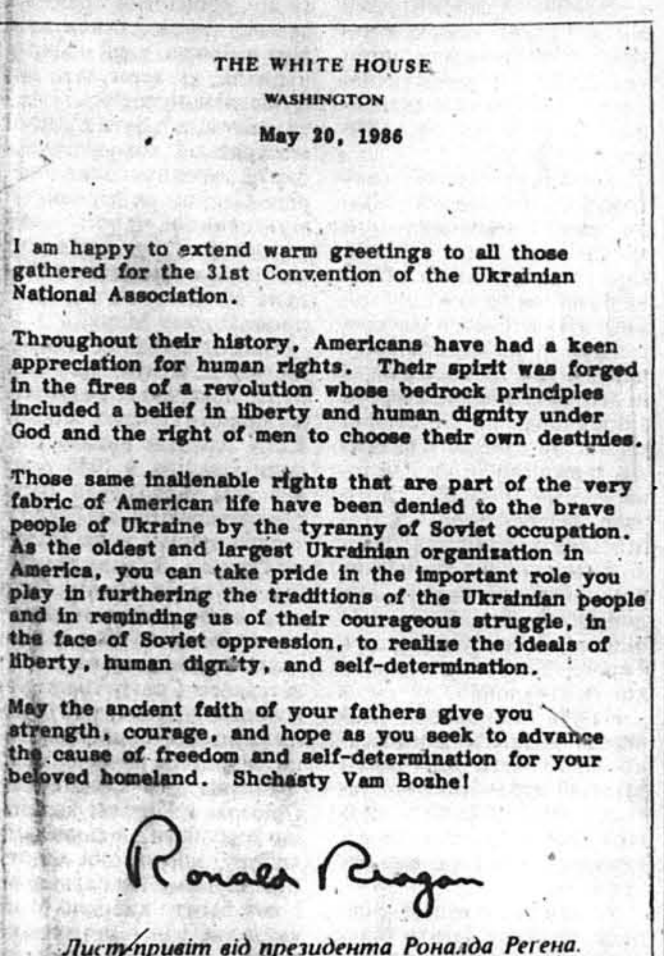
Останні слова побажання написані по-українськи англійськими літерами.

Бенкет відкрив головний предсідник УНСоюзу д-р Іван Флис та після відіграння оркестрою „Буря" національних гимнів, попросив до слова голову Конвенційного комітету і головного радного Романа Татарського, який, привітавши учасників, представив д-ра М. Куропаса. Молитву відмовив о. Бернард Панчук, ЧСВВ, а благословення уділив Владика-Митрополит Стефан Сулик.

Раніше, з уваги на важливе засідання міської ради Дірборну у справах бюджету, посадник того міста Майкл Гайдо зложив привіт на руки д-ра Флиса і вручив йому ключ до міста. Ще перед Конвенцією посадник Гайдо проголосив цей тиждень „Тижнем УНСоюзу" в Дірборні. Губернатор Мишигену Джеймс Бленчард, посадник Дітройту Колман Янг, міська рада, сенатори і конгресмени прислали свої письмені привіти, як і деякі українські установи і організації, які були поміщені в конвенційній книзі.

Після вечері, під час якої д-р Куропась представив осіб за трьома почесними столами, своє слово виголосив Владика Сулик, підкрес-

(Закінчення на стор. 4)

THE WHITE HOUSE
WASHINGTON

May 20, 1986

I am happy to extend warm greetings to all those gathered for the 31st Convention of the Ukrainian National Association.

Throughout their history, Americans have had a keen appreciation for human rights. Their spirit was forged in the fires of a revolution whose bedrock principles included a belief in liberty and human dignity under God and the right of men to choose their own destinies.

Those same inalienable rights that are part of the very fabric of American life have been denied to the brave people of Ukraine by the tyranny of Soviet occupation. As the oldest and largest Ukrainian organization in America, you can take pride in the important role you play in furthering the traditions of the Ukrainian people and in reminding us of their courageous struggle, in the face of Soviet oppression, to realize the ideals of liberty, human dignity, and self-determination.

May the ancient faith of your fathers give you strength, courage, and hope as you seek to advance the cause of freedom and self-determination for your beloved homeland. Shchasty Vam Bozhe!

Ronald Reagan

Лист-привіт від президента Роналда Реґена.

Промовляє президент СКВУ Петро Саварин. Зліва — д-р Іван Флис і Владика Стефан Сулик. (фота: ред. Рома Гадзевич, „Український Тижневик")

ЗН[illegible]ОВЖИЛИ РЕЧЕНЕЦЬ ДЛЯ І. ДЕМ'ЯНЮКА

Єрусалим, Ізраїль. — Суд для найвищого ізраїльського суду Яков Мац продовжив реченець дальшого перебування у тюрмі для Івана Дем'янюка, українця з Клівленду, якого Державний департамент ЗСА і Департамент справедливости передали в руки ізраїльського правосуддя, на підставі обвинувачення його у воєнних злочинах.

Обвинувачі, в конкретному випадку генеральна прокуратура Ізраїля і поліція, кажуть, що вони мають докази, тобто документи і свідків, що І. Дем'янюк був у гітлерівському концтаборі, Треблинці, наглядачем і керівником газової камери, у якій спалювали забитих газом жидів та інших призначених на смерть в'язнів.

І. Дем'янюк і його оборонці, зокрема адвокат Марк О'Коннор, твердять, що закиди ізраїльської прокуратури неправдиві, а документація переважно походить від совєтського КГБ, який взагалі намагається дискредитувати українців, білорусинів, балтійців, та інших антикомуністів у здогадних злочинах, використовуючи прецедент створення в ЗСА Бюра спеціяльних інвестигацій (ОСІ), при Департаменті справедливости, яке навіть не заперечує, що переважна більшість документів проти колишніх східньоевропейців походить з лябораторій совєтської розвідки. Сам Дем'янюк також каже, що він ніколи не був у Треблинці і не брав участи у злочинах, які йому закидають.

Тому, що І. Дем'янюк перебуває у в'язниці вже понад три місяці, потрібно було втручання найвищого суду. Представники поліції передали судді документи, що І. Дем'янюк є „Іваном Грізним" з Треблинки і що він, мовляв, співдіповідальний за 900,000 смертей. Представник поліції заявив пізніше кореспондентам, що потрібно більше часу прокуратурі і поліції, щоб належно підготовити процес, бо закиди проти Дем'янюка є дуже поважні і для цього потрібно зібрати достовірні документи.

Як відомо, еспанець Жоакін Гарсія Рібес та інші твердять, що в'язень І. Дем'янюк, якого держить у тюрмі ізраїльська поліція, не є „Іваном Грізним" з Треблінки.

В Ню Гейвені вшанують пам'ять С. Петлюри

Ню Гейвен, Конн. (М.Я.). — В суботу, 7-го червня ц.р., відбудеться святочна академія для вшанування пам'яті голови уряду Директорії і Головного Отамана військ УНР Симона Петлюри у 60-річчя його смерти.

Святочну промову виголосить д-р Ярослав Туркало, заступник голови УККА, Відділ Ню Гейвен. Мистецьку програму підготовив відомий музиколог і композитор д-р Ігор Соневицький.

Школа Українознавства в Ню Йорку закінчує шкільний рік

Ню Йорк. — В суботу, 7-го червня ц.р., відбудеться тут в Школі Українознавства ОУА „Самопоміч" в Ню Йорку закінчення шкільного 1985-86 року.

Програму в авдиторії школи св. Юра попередить Служба Божа о год. 9:30 вранці в церкві св. Юра при 7-ій вулиці. В програмі передбачені виступи учнів різних кляс, як також хору школи.

Від учительського збору зі словом виступить директор школи Павло Дорожинський. Програмою керуватиме учитель 7-ої кляси Олександер Редько.

В другій частині програми відбудеться роздача кінцевих свідоцтв для всіх учнів.

В Чикаго відзначать закінчення шкільного року

Чикаго, Ілл. (М.М.). — У неділю, 8-го червня ц.р., о год. 12:30 по полудні, після Служби Божої, у залі православного собору св. Володимира, при 2250 Захід Кортез вулиця, Школа Українознавства відзначить закінчення шкільного року. Свято почнеться обідом.

Вступне слово виголосить о. протоієрей Василь Іващук. Потім відбудеться відзначення матуристів, роздача свідоцтв та похвальних грамот.

На закінчення учні молодших кляс виступлять з мистецькою програмою.

Союзівка приготовляється до Фестивалю на пошану батьків і посвячення дому сеньйорів

Джерзі Сіті, Н. Дж. — Як уже інформовано, в неділю, 15-го червня ц.р., на оселі Українського Народного Союзу Союзівці відбудеться Фестиваль, присвячений батькам, які туди прибудуть. Також того дня відбудеться посвячення нової будівлі збудованої для сеньйорів, які є членами УНСоюзу.

Спонзором фестивалю та посвячення нової будівлі є Український Народний Союз, а щоб це свято було більш успішним, до участи у святкуванні запрошено союзові Округи із сусідніх стейтів, а головно звернено увагу на організування поїздок на Союзівку автобусами. Екзекутивний Комітет УНСоюзу запрошує всіх членів взяти участь у програмі.

Танцювальний ансамбль „Зоря".

Під час Фестивалю буде мистецька програма, яку попередять Богослужби в українських церквах. Відтак о год. 12-ій полудня відбудеться посвячення нової будівлі для сеньйорів, а від 1-ої до 2:30 по полудні буде перерва на обід. Відтак о год. 3-ій по полудні у залі „Веселки" відбудеться мистецька програма, під час якої виступлять: ансамбль бандуристів „Гомін", керівник Олесь Напора, солістка Лариса Магун-Гурин, сопрано, фортепіяновий супровід Р. Лендемен, і танцювальний ансамбль „Зоря" з Ню Бриттен, Конн., хореограф Дарія Пішко. Вступ на мистецьку програму вільний.

Тому, що управа Союзівки сподіється великого числа гостей під час того свята і щоб можна було в короткому часі обслужити всіх в часі обідової пори, обід буде виданий у кількох місцях оселі буфетовим стилем у ціні 6 дол. від особи.

ВАТИКАН ВСЕ ЩЕ ЗАЦІКАВЛЕНИЙ ЗВ'ЯЗКАМИ З МОСКВОЮ

Ватикан. — Ватиканський речник Жакін Наварро Валлс заявив кореспондентам, що не зважаючи на гострі нотки в останній енцикліці Папи Івана Павла II проти марксизму, матеріялізму і атеїзму, Папа і ватиканська курія все ще зацікавлені зв'язками з Москвою, краще кажучи зі східними православними церквами.

У своїй п'ятій з черги енцикліці під назвою „Домінум ет віфікантем", яка появилася минулої п'ятниці, 30-го травня цього року, Папа сильно критикує доктрину марксизму, як теорію зла і обмеження свободи людини. Документ появився кілька днів після цього, як у Ватикані поширились були чутки про відкриття „нових шляхів" Ватикану до Москви і до Східніх Церков взагалі. Таким способом Ватикан хотів на практиці перевірити нібито новий „ліберальний" підхід совєтських лідерів до співпраці з Ватиканом і Заходом взагалі, а зокрема погляди генерального секретаря ЦК КПСС Михаїла Горбачова.

Ватикан при тому заперечив, що курія застановляється над можливістю відвідин Папою Совєтського Союзу і його зустрічей з великою католицькою громадою вірних в Литві. Під час візити Папи не може бути мови про ніякі обмеження і тому Папа рішиться на такі відвідини тільки тоді, як Совєтський Союз візьме до уваги побажання Ватикану. Ж. Наварро Валлс, головний речник Ватикану каже, що критика Папою доктрини марксизму, не була подумана, як критика існуючої теперішньої проблеми чи проблем в СССР, а радше як практичний підхід до розв'язки проблем світу.

„Ми, наприклад, окремо розглядаємо проблеми відносин в Польщі, де Церква контролює майже 90 відсотків людности, а інакше в Мадярщині чи інших подібних країнах, де католики є в меншості", — заявив ватиканський речник, який вважає, що не зважаючи на критику теперішній Папа приймає на авдієнції лідерів комуністичних держав, відвідує свою країну Польщу, яка знаходиться під контролею комуністичної партії, і плянує цю свою політику

(Закінчення на стор. 4)

У СВІТІ

СЕКРЕТАР ДЕРЖАВНОГО департаменту ЗСА Джордж Шулщ знову заатакував політику апартеїду в Північно-Африканській Республіці, кажучи, що ця політика може значно пошкодити західнім суспільствам, якщо керівники ПАР не погодяться скоро її зліквідувати і зрівняти у правах усіх громадян, не зважаючи на релігію, расу, політичні погляди тощо. Крім того він думає, що вже наспів час, щоб в ПАР відбулись дійсно демократичні вибори і був встановлений уряд на базі демократичних принципів. Тим разом Дж. Шулц особливо гостро висловився на адресу уряду в Південній Африці і заявив, що ЗСА не повинні довго зволікати із збільшенням тиску на Преторію.

НОРВЕГІЯ ПІДПИСАЛА дуже корисний 64-більйоновий договір з кількома західньоевропейськими країнами про доставу природного газу. Цей договір, на думку багатьох економічних спостерігачів, значно зменшить залежність Західньої Европи від достав такого ж газу Совєтським Союзом, який використовує торговельні зв'язки для поширювання своєї гегемонії і шпигунства в демократичних країнах.

АДВОКАТИ, ЯКІ РЕПРЕЗЕНТУЮТЬ Курта Вальдгайма, колишнього генерального секретаря Організації Об'єднаних Націй, а тепер одного з передових кандидатів на президента Австрії, зустрінуться незабаром у Вашінгтоні з представниками Департаменту справедливости, щоб обговорити з ними справу пропонованої заборони в'їзду Вальдгайма до ЗСА в майбутньому. Як відомо, остаточні вибори на президента Австрії відбудуться вже цієї неділі, 8-го червня, і Вальдгайм може бути обраний президентом, не зважаючи на широку кампанію Світового жидівського конгресу за його активність під час Другої світової війни.

ЗГІДНО З ДОКУМЕНТАЦІЄЮ Федерального Бюра Інвестигацій (ФБІ), мехіканські торгівці наркотиками здепонували в численних американських банках більйони долярів, велика частина яких є їхнім нелегальним доходом із забороненої торгівлі наркотиками. Документи на процесі у Сан Антоніо виказали, що приблизно 40 американських банків, в тому числі великі фінансові установи, переховують в себе великі суми грошей, власниками яких є торгівці наркотиками, або їхні посередники в ЗСА.

САЛЬВАДОРСЬКІ МАРКСИСТИ погодилися прийняти пропозицію президента Хозе Наполеона Дуарте про відбуття чергової зустрічі в липні цього року. Їхній речник Гільєрмо Мануель Унго, який називає себе президентом крайового революційного руху, заявив кореспондентам, що марксисти скоро виступлять з офіційною заявою в цій справі і з'ясують своє становище до переговорів. Не зважаючи на скору позитивну реакцію руху спротиву, Унго перестерігав перед передчасним ентузіязмом і надіями на скоре закінчення конфлікту. „Важливим є те, що ми ще здібні говорити зі собою", — заявив Унго і це вже є частиною запоруки успіхів.

18,000 ОСІБ З ЧОРНОБИЛЯ Й ОКОЛИЦІ БУЛИ ХВОРИМИ — КАЖЕ „ПРАВДА"

Москва. — Московська газета „Правда", орган ЦК КПСС, признається тепер, що 18,000 осіб з Чорнобиля і околиць, тобто місця катастрофи на Чорнобильській нуклеарній електростанції, були доставлені до шпиталів і перейшли лікарські огляди. Переважна більшість з них мала симптоми гострого болю голови, кашлю, клопоти з горлом, викиди крови з легенів і часті спазми віддихових органів. Крім того усі особи, які перебували у близькій віддалі від вибуху і були першими жертвами нуклеарної радіяції, загубили волосся і владу опановувати пристрасті.

Військова газета червоної армії „Красная Звезда" заявляє, що багато вояків, які були вислані в околицю Чорнобиля зараз після катастрофи для допомоги населенню і охорони „державного майна", опинилися пізніше у шпиталях, а деякі з них померли, але про це немає офіційної статистики. Лікар Євгеній Чазов, лавреат нагороди Нобеля і відомий совєтський пропагандист у вільному світі на різних наукових з'їздах, подає тільки число цивільних жертв. Він каже, що досі померло тільки 25 осіб, а позатим розмальовує картину нормалізації життя в Чорнобилі і, наслідуючи совєтські засоби масової інформації, говорить про „геройство совєтських людей", вплітаючи до катастрофи в Україні також „героїв" росіян, які, мовляв, масово голосяться добровольцями, щоб допомогти якнайскорше привернути нормальний стан на Чорнобильській нуклеарній електростанції.

Москва також веде посилену пропаганду на Заході, категорично відкидає ранішні повідомлення про катастрофу великих розмірів, тисячі жертв, затроєння нуклеарною радіяцією землі, води, ярини, овочів, молока та інших продуктів. Для замилення очей західної опінії офіційні речники запрошують на відвідини до СССР впливових на Заході осіб, журналістів, політиків духовників тощо. У зв'язку цією кампанією навіть агентство Юнайтед Пресс Інтернешенел відмовилось від ранішої цифри 2,000 померлих в Чорнобилі кажучи, що воно не може більше встановити зв'язку з первісними особами від яких походить ці цифри.

Поміркована і консервативна преса на Заході покликається однак на заяву д-ра Роберта Ґейла, який свого часу на пресовій конференції в Лос Анджелесі заявив, що принаймні 100,000 осіб в Україні помре на протязі десятиріч від хвороби рака горла, легенів, печінки, крови тощо, у висліді Чорнобильської катастрофи і нуклеарної радіяції.

Контроверсії щодо Чорнобиля і Прип'яті кружляють й далі на Заході. З одної сторони совєтські засоби масової інформації говорять про нормалізацію життя у згаданих околицях, а з другої „Правда", „Ізвєстія" й інші газети, також україномовні, говорять, що, наприклад, населення до Прип'яті зможе повернутися до своїх жител не скоріше як пізньою осінню, або зимою в цьому, або на початку наступного року. Місцевість Прип'ять нараховувала 25,000 мешканців, переважно робітників на Чорнобильській нуклеарній електростанції і їхніх родин.

А. Ґромико обвинувачує ЗСА в порушенні договору САЛТ II

Москва. — Голова Президії Верховної Ради СССР Андрей Громико назвав „великою помилкою" рішення Адміністрації президента Роналда Реґена відмовитися від виконання умов договору САЛТ II і сказав, що якщо Вашінгтон так поступить, то „нема ніякого сенсу влаштовувати зустріч на вершинах".

Совєтський „президент" сказав про це у понеділок, 2-го червня, під час зустрічі з членами англійського парляменту, яких очолював заступник прем'єр-міністра Англії Віллям Вайтло. Виступаючи на пресовій конференції, В. Вайтло сказав: „Нам було сказано чітко і зрозуміло: не буде прогресу в американсько-совєтських переговорах в справі роззброєння — не буде і зустрічі на вершинах".

Один з членів англійської делегації навів слова А. Громика, які він занотував у записнику під час зустрічі: „Договір САЛТ II постійно порушував Вашінгтон. Порушення відбувалися одне за одним. Остання його акція — рішення Білого Дому відмовитися надалі від виконання умов договору — є великою помилкою".

Громико продовжував: „Американський народ виступає за те, щоб обі сторони продовжували виконувати умови договору САЛТ II. Ми враховуємо різниці між американським народом і американськими політиками".

Виступаючи на пресовій конференції, Вайтло сказав, що делегація передала А. Громикові список осіб, які добиваються виїзду з Совєтського Союзу, але їм відмовляють в цьому. Громико обіцяв „перевірити кожний випадок окремо".

Міністер оборони СССР запрошений відвідати ЗСА

Вашінгтон. — Секретар Департаменту оборони ЗСА Каспар Вайнберґер несподівано для всіх запросив совєтського колегу — міністра оборони СССР маршала Сергея Соколова відвідати З'єднані Стейти Америки.

Як повідомляє газета „Вашінгтон Пост", запрошення було зроблено через дипломатичні канали. Совєтська сторона покищо відповіді не дала.

В листі, висланому головам комісій закордонних зв'язків і міжнародних справ Сенату і Палати Репрезентантів, К. Вайнберґер пише, що хоч Совєтський Союз постарається використати таку зустріч в своїх цілях, вона все ж таки може бути корисною і „зрушити деякі справи з мертвої точки". За зустріччю високих військових чинів, на думку Вайнберґера, можуть наступити наради на менш низькому рівні — переговори між генералами і адміралами. Вайнберґер не виключає можливості, що совєтські старшини в майбутньому будуть запрошені для читання лекцій в американських військових училищах і академіях.

Зустріч Вайнберґера і Соколова може відбутися як в рамках майбутньої наради на вершинах, так і самостійно.

Ні один міністер оборони СССР досі ще не відвідував З'єднаних Стейтів Америки.

Секретар Департаменту оборони ЗСА заявив, що відбулися окремі переговори між совєтськими і американськими військовиками.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893
Svoboda USPS 50-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays and holidays by the Ukrainian National Association Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Postmaster: Send address changes to
Svoboda • P.O. Box 346 • Jersey City, N.J. 07303
Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.
P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Обіцянка амнестії і нові арешти

Мова про Польщу. У контрольованій владою польській комуністичній пресі появилася недавно, очевидно інспірована урядом вістка, що після Конґресу комуністичної партії Польщі, який має відбутися цього місяця, буде проголошена амнестія для політичних в'язнів. Вийняток мав би стосуватися тільки вбивників. Зрештою, як відомо, політичними в'язнями в Польщі є поголовно опозиціоністи, які підтримували робітничий рух, відомий вже у всьому світі, як „Солідарність" і в той чи інший спосіб наразилися польській тайній поліції, яку поляки глумливо називають „безпекою". Лідера „Солідарности" Леха Валенсу звільнили після довшого перебування у в'язниці і, після різних митарств, привернули йому працю в доках пристані Ґдині. Аж ось в минулу суботу офіційно повідомлено, що арештовано видатного діяча „Солідарности", який чотири і півроку скривався перед арештуванням — Збіґнєва Буяка. Разом із ним арештували в тому самому помешканні у Варшаві іншого опозиціоніста Конрада Бєлінського та Еву Кулік, яка також була активною у редаґуванні і поширюванні підпільної літератури, польського „самвидаву".

Усі ті три особи, особливо Збіґнєв Буяк, були відомі у широких колах польського суспільства і вістка про їх арештування викликала цілковито протилежний ефект, ані ж сподівалася польська комуністична влада. Замість пригнічення і почуття поразки — настало стихійне обурення і в різних містах — у Кракові, Лодзі, у Ченстохові — відбулися спонтанні демонстрації. У Ченстохові, — за твердженням варшавського кореспондента „Ню Йорк Таймсу" — збіглося 50,000 демонстрантів. Лєх Валенса, Яцек Куронь, Якуб Онишкевіч, — активні діячі „Солідарности", які були вже арештовані, але тепер перебувають на волі, одностайно заявили, що ув'язнення Буяка аж ніяк не спаралізує руху „Солідарности", не припинить підпільної боротьби проти режиму генерала Войцєха Ярузельського.

Приборкування поліційними засобами опозиційного демократичного руху в Польщі відбувається під диктатом з Москви, яка не знає інших метод правління, як державний терор супроти власних громадян. Але це метода не тільки неетична, а глупа і згори засуджена на невдачу. Польський нарід доказав протягом свого державницького існування аж до трьох розподілів у XVIII сторіччі, що він не знає межі між волею і сваволею і не вміє правити конструктивно, користуючись волею. Так було за шляхетської Польщі, так було у відродженій Польщі в роках 1919-39. Історичну Польщу завалило шляхетське „ліберум вето" у польському соймі і завалила політика еґоїстичних привілеїв панівної шляхетської верстви. Але в опозиції поляки завжди були надзвичайно сильні, вперті, придумливі. Вони доказали це під російським пануванням, створивши у так званій Конґресівці підпільно-революційну Польську Організацію Військову (ПОВ), яка ґльорифікувала два невдачні протиросійські повстання. Поляків, які публічно говорили по-московськи, товарисько бойкотували... Асиміляційна політика у частині Польщі, що дісталася була Німеччині (Познанщина, Вроцлавщина, Поморя) мала деякий успіх, бо багато поляків знімчились, але зрівноважила ту втрату польська суспільність в Австро-Угорщині, де насправді крім краківської групи так званих „Станьчиків", які проголосили колінопреклонну заяву „При тобі, пане, стоїмо і стоятимемо" — всі поляки мали почуття національної гордости. Політику вели погано, прагнувши засимілювати всі непольські „меншини". Це була ідеологія ендеції Дмовського. Опозиційну силу проявили поляки за брутальної гітлерівської окупації. Створено Армію Крайову та навіть у жахливому кацеті в Освєнцімі створено підпільну опозиційну організацію, про яку згодом видано в Лондоні цілу книгу „Освєнцім вальчонци". І тепер Ярузельський опозиційного руху силою не зліквідує.

Лєх Лєх Валенса правильно заявив уже, що на місце арештованого Буяка прийде інший лідер. Підпільна література буде надалі процвітати. До речі, у тій сучасній польській підпільній літературі видно зворот до зрозуміння потреби ревізії поглядів на Україну і українство, критикують там україножерну літературу та появляються статті, прихильні українцям та ідеї спільного антиросійського й антикомуністичного польсько-українського фронту.

Є у цій проблемі ще аспект економічний. Комуністична Польща довела країну до господарської руїни. Заборгування супроти Заходу іде в більйони. Без допомоги від Заходу Польща переживатиме щораз гіршу кризу, яка доведе знову до голодових заворушень. Не арешти і переслідування опозиції, а зворот до справжньої амнестії і права людини може спонукати Захід погодитись на тимчасове замороження звороту боргів і на нові кредити. Коли Москва і її преторіяни в Польщі цього не розуміють, то самі закладають собі петлю на шию.

Степан Женецький

„ЗОРЯ" МАРКСИЗМУ МЕРКНЕ

Донедавна загально вважали, що вчення Маркса своїми ідеями захоплює все людство та що вже недалекий той час, що комунізм запанує на цілому світі. Сьогодні, 70 років після революції в царській московській імперії та створення на її місці московської комуністичної імперії, спостерігачі комунізму твердять, що „зоря" марксизму, меркне. А що наступає прискорений сумерк марксизму, на це науковці подають такі докази:

„Китай не може бути модерною країною, доки він не стане демократичним", — пише газета, орган китайської комуністичної партії, „Народний щоденник" з 8-го травня, 1986 року.

Проводирі італійської комуністичної партії сказали своїм членам минулого місяця, що вони є таким самим „помильним об'єднанням", як усі інші організації. (Як відомо, в московському комуністичному царстві, за Сталіна, а й після нього, як рівнож і тепер, за Ґорбачова, комуністична партія, чи вірніше, її ватажки, завжди були і є, „непомильними"! — СЖ.). З того твердження головачів італійської комуністичної партії виходить, що італійська комуністична партія, яка донедавна отримувала найбільше голосів у виборах в Европі, більше не є „чисто комуністичною".

Навіть найновіший найвищий ватажок московської комуністичної партії Міхаїл Ґорбачов погоджується з тим, що багато дечого з вчення Маркса, перестаріле і в наші дні вже непридатне.

Усі ці вище наведені приклади, (а їх ще багато більше) виразно свідчать про те, що дух бородатого Маркса, який носився над світом 138 років, остаточно починає зникати.

З кого, властиво, складається комуністична партія? Усі члени комуністичних партій в світі однаково вірять в такі три спільні „марксистські заповіді": Перша „заповідь": вони гаряче вірять в науку Маркса, який навчав їх про клясову боротьбу і „наукову" дорогу до „робітничого раю" на землі; друга „заповідь": віра в Леніна, який написав правила, як кермувати комуністичною партією; і третя „заповідь": бути вірними московській комуністичній партії, якою проводив товариш Сталін, як першої комуністичної партії, яка „одинока" вірно виконує вказівки, як будувати соціяльне суспільство, що його проповідував Маркс.

Найголовнішою повинністю усіх комуністів у світі була, донедавно, безоглядна вірність і послух Москві. Коли Хрущов виявив злочини Сталіна в 1956 році, він тим розчарував багатьох комуністів, які безпротестно приймали всі злочини Сталіна, бо вони вірили, що так треба було робити для „великої справи" побудови комунізму. Все ж таки давня повна пошана до Совєтського Союзу серед комуністів у цілому світі, після хрущовської десталінізації, ніколи не повернулася.

Розрив між Совєтським Союзом і Китаєм виявив, що комуністи є вільними до вибору, кому вони мають буте вірними і льояльними. І хоч багато вибрало Москву, одначе ідея, що є тільки один можливий шлях до комунізму, стала мертвою, як і всі жертви чисток Сталіна.

Задушивши нові паростки „демократичного соціялізму", чи як його тоді називали, „соціялізму з людським обличчям", у Чехо-Словаччині в 1968 році, Москва причинилася тим учинком до появи т. зв. „еврокомуністів", які замінили кулі, тобто революцію, на виборчі карточки, як їхній шлях до влади. Це був великий удар для вчення Маркса, що тільки насильство — це єдиний спосіб, як довести соціяльні зміни в світі. Навіть французькі комуністи, які були більше вірні Москві в багатьох справах, як італійські комуністи, також були за парляментарними виборами, хоч багато французів правильно підозрівали, що вони цей парляментаризм зразу відкинули б, якби їм колинебудь вдалося прийти до влади.

Після того настало ще більше змін в некористь марксизму. Кілька комуністичних урядів взяло в свої руки ножиці, щоб обстригти, тобто, виправити економічні теорії Маркса. Його „робітничий рай" так далеко віддалився від майбутнього, що його треба вважати як річ минулого.

Комуністичні реформатори в Східній Европі, шукаючи способів, щоб їхня економіка була видайною, відкинули багато дечого з моделю центрального плянування Сталіна і звернулися за новими формами не до Маркса, але до вільного ринку, яким користуються у демократичноому світі. Ціна, продукція і якість — гарні слова вільної економіки — оце мова, якої вживають нові пляновики в деяких комуністичних країнах. Мадярщина зійшла вбік пару кроків із марксистської дороги. Болгарія і Східня Німеччина, вже бодай визнали потребу нового напрямку їхнього економічного плянування. Навіть новий найвищий заправило московської Совдепії Ґорбачов, натякав кілька разів про потребу змін у своєму червоному московському царстві, але досі він нічого не зробив у цьому напрямку.

Але щодо змін всі комуністичні країни випередив китайський комуністичний вождь Денґ Шіаопінґ. Він був перший, який проголосив, що Маркс — мертвий. І хоч 800 мільйонів китайських селян тільки винаймають свої господарства в держави, проте кожний з них плекає те, що вони хотять, мов справжні, незалежні, господарі, користуючись вповні своїми приходами. Китай, визбувшись спершу опіки Москви, а потім відкинувши Маркса, шукає шляху, як запевнити розвиток і добробут свого більйонового населення, а не, як це робить Совєтський Союз, який привів своїх громадян до найбільшої нужди на те тільки, щоб примінити точно до кочи і до йоти, нездійснимі теорії бородатого фантаста Маркса.

Тепер, — пишуть знавці комунізму — що марксизм вже не є такою непорушною догмою, як він був колись. Якщо б Маркс устав з гробу, пишуть вони, він сьогодні не найшов би справжніх комуністів, таких, як він їх вимріяв у своїй хворій голові.

Він найшов би самих контрреволюціонерів.

ЗДОРОВ'Я — ВСЬОМУ ГОЛОВА

Д-р мед. Роман Осінчук

Чорнобильська катастрофа — це грізна проблема народного здоров'я України

Першу статтю (дивись „Свобода" з 9-го травня 1986 року) ми писали заледве п'ять днів по цій катастрофі, на підставі лише припущень. Бож совєтська влада ще й досі подає неправдиві повідомлення про засяг та наслідки нуклеарної катастрофи для населення України й в тому часі, замість прийняти експертизу та пропоновану допомогу ЗСА чи інших західніх культурних країн, совєтська влада обдурювала своїх громадян та цілий світ різними скупими й брехливими повідомленнями та завжди й тоді й тепер поменшує ці колосальні шкоди, які несла й несе досьогодні нуклеарна катастрофа у Чорнобилі. Тому раджу читачам повернути до цієї статті, бо сьогодні вона така актуальна, як і тоді. Нині ми хочемо подати більше переконливі відомості та доповнення з різних повідомлень експертів радіяції ЗСА чи інших країн.

Уже в перших днях шведський нуклеарний спеціяліст д-р Лі Діґір сказав: „Ми сподієmось співпраці совєтських учених з нами. Вона буде дуже корисною, адже ми всі зацікавлені у рятуванні людей". Польський нарід, 500-600 миль від Чорнобиля, просить допомоги у ліках у порошкованому молоці й іншому, особливо для дітей, щоби таким чином оминути місцеву їжу, молоко чи городину, затрусену радіяцією. А в Україні?. На третій чи четвертий день почали щойно евакуацію населення, з найближчої зони Чорнобиля. А в Києві, 70-80 миль від місця катастрофи, почали евакуювати дітей на сімдесять днів по катастрофі! А доперва на одинадцятий день, по всяких „радісних" першотравневих парадах відозвався вождь Ґорбачов і замість подякувати ЗСА за пропоновану допомогу почав лаяти Уряд ЗСА за нібито злосливу пропаганду проти СССР.

А приглянемося до того, що кажуть вчені радіологи про діяння нуклеарної радіяції на людину та інші живі створіння. Можна б навести з різних медичних журналів опінії різних вчених. Проте я наведу лише кілька. Керрі Денс із Сан Дієго каже, що робітники, які були зайняті внутрі чи в безпосереднім віддаленні від реактора під час вибуху мусіли згинути від горячі і радіяції. Очевидно, що в такому одному реакторі мусіло бути коло 800 людей обслуги. Проф. Генрі Ваґнер з Джан Гопкінс університету твердить, що місцеві резиденти чи обслуга у найближчому довкіллі внаслідок попарень тіла, мозкових кровавлень та безперервного блювання з приводу радіяції вже по кількох годинах вмирали. Що ж тоді можна говорити про постійно репортовані Москвою три дні після випадку „два випадки смерти". (?). На віддалі п'ятьох миль виживає безпосередньо по випадку коло 50 відсотків, але з важкими пораненнями тіла, ушкодженнями мозку та шлунково-кишковими забуреннями. Проте і ці випадки вимагають інтенсивного лікування й багато з них вмирає у пізнішому часі в наслідок виснаження. Багато з них буде теж терпіти від пошкоджень зору й сліпоти. В радіюсі 7-10 миль пошкоджені люди будуть мати подібні хоч дещо легші пошкодження здоров'я. Люди чи звірята в обсягу 60 миль на протязі кількох місяців будуть терпіти чи й помирати від раків (пістряків) різних органів, а зокрема щитовидної залози, від гострих анемій, левкемій чи всяких припадкових інфекцій з приводу пошкоджень кістного мозку та втрати иммунітету чи оборонних речовин крови до всяких інфекцій. В обсягу 200-400 миль від нуклеарного вибуху люди, хоч не відчувають безпосереднього впливу радіяції, будуть терпіти у досить великому відсотку на хронічні захворювання згаданих передтим хворіб, особливо пістряків і зокрема можуть мати різні генетичні пошкодження. На протязі десятків , а може й соток років. А треба ще підкреслити, що крім фізичних пошкоджень, можуть розвиватись теж різного роду психози, внаслідок постійної журби й страху за своє здоров'я та здоров'я дітей. Не маючи правдоподібно своїх експертів, Москва запросила спеціяліста від перещеплювання кістного мозку із ЗСА д-ра Роберта Гейла, про якого згадували навіть совєтські телевізійні рапорти.

Які ж вигляди на майбутнє? На жаль — не потішаючі. Бож радіяція з хвилею вибуху не скінчилася. Вона осіла в тілі людей, воді, землі, всякого роду харчах у магазинах й іншому. Й не поможе багато змивання водою вулиць, як це бачимо на телевізійних передачах. Атоми йоду чи цезіюм будуть ще довго радіювати. Для прикладу наведу радіяцію плютонію, (матеріял, якого виробляли для воєнних цілей) у Чорнобилі. Він промінювати буде ще довго-довго (Плютоній тратить 50 відсотків радіяції по 2000 роках). Отже це радіяційний чи нуклеарний голокост українського народу, далеко грізніший від московсько-большевицьких ҐУЛаґів.

А як поставився до нього культурний світ? Президент Роналд Реґен, кілька днів після катастрофи заявив, що Уряд СССР має обов'язок дати докладне вияснення світові про нуклеарну катастрофу в Чорнобилі. Замість вияснення М. Ґорбачов гнівно відповів, що ЗСА веде злосливу пропаганду проти СССР. На домагання німецького прем'єра Коля про якесь відшкодування за нанесені втрати німецького народу внаслідок радіяції, Ґорбачов нагадав йому про шкоди нанесені німецькими нацистами. Тож немає вигляду навіть на якийсь демарш на терені Об'єднаних Націй. І поза відгуком деяких конґресменів світ затих. А американська преса, радіо чи телевізія? Також затихла, хоч ще деколи подає менше фа-

(Закінчення на стор. 3)

Юрій Р. Рибак

ГАЗАРДОВІ ГРИ ПРИЖМУРЕНИМ ОКОМ

Коли хтось у ЗСА зумів би зібрати усі леґальні газардові гри водно (gambling), то створив би 22-гу з ряду найбільшу американську фірму. Минулого року американці видали яких 180 більйонів долярів у касинах гри та при закупі квитків стейтових льотерій, які між іншим збільшили свій оборот на 45 відсотків.

Американське патронування газардових гор стало прямо гарячкою, яка охопила людину і стала теж підйомом комерційної ділянки економіки. Виглядає, що „ґемблювання" — це не витвір модерних часів, а радше це вкорінення у колоніяльні часи Америки, що теж проявилось у різних родах, місцях та видах. Але не тільки американці „ґемблювали". З історії знаємо, що газардові гри вже існували серед різних старинних культур Китаю, Індії та Єгипту.

Багато людей вихилює чарочку алькоголю, щоб підтримати „товариську атмосферу" але далеко є від цього, щоб статись налоговими пияками. Щось подібне є з газардовими грами. Для одних — це розвага, для інших нагода, щоб сповнилася їхня мрія збагачення, а ще для інших — це початок особистої, родинної і економічної трагедії, яка зачинається коли „карта не йде"... І тут пригадується циган, який карав свого сина не за це, що він грав у карти, а за це, що відгравався...

Відомо, що лікарство не можна вживати у довільній кількості без обмеження — так теж буває із „ґемблюванням". Лише визначена кількість і частота можуть мати нешкідливі наслідки і навіть всіх задоволити, а саме тих, що видають гроші, тих, що їх беруть і тих, що мають з цього користь. Прикладом хай будуть стейтові льотерії, де відносно малою сумою гроша може людина розвинути голубії мрії про покращання свого буття, а коли ж мрії заведуть, то зможе бодай тим потішитись, що причинилась в допомогу ближньому, бо частина фондів іде на соціоекономічні цілі, головно для сеньйорів. Ось мале пояснення на це, що стається з мільйонами долярів, які інкасують стейтові льотерії. Пересічний розрахунок є такий: 50 відсотків звертають за виграші, а 35 відсотків ідуть на освіту і для потребуючих горожан. Тут заховався цей сам принцип, що при приватних харитативних і церковних льотеріях бо є три партії: користувач (beneficiary), грач та організатор (house). Коли ж взяти машини-автомати для виграші (slot machine), рулети та інші гри в касині, то там є лиш дві партії: грач і власник, а бракує користувача. Зрештою ці машини менш продуктивні ніж стейтові льотерії, бо у загальному звертають грачам лише 49 відсотків а решту касино затримує для себе.

Непотрібно доказувати, що газардові гри, цебто „ґемблювання", як побратим алькоголізму легко заманює людину у прірву, з якої тяжко видістатись. На щастя, існують товариства добровільців, що подають товариську руку рятунку і помагають у реґабілітації.

Не одна стороння людина дивується газардовим грачам і часто не розуміє їх та їхню поведінку, вважаючи їхню активність як ненормальну і нищівну. І людина застановляється чому ж вони витрачають гроші на непевні і безвартісні гри. На це грачі мають своє оправдання і вказують пальцем на багато буденних дій, що включають риск на непевні речі як спекуляція на біржах або т.зв. калькульований риск у бизнесі, коли вислід є непевний і можна втратити ввесь вклад капіталу. Риск не є газардом, коли у його дію включено продукційну працю, а втрати з причини неправильної децизії можна покрити.

„Ґемблювання" — це складна справа. Вона може спиратись на справність або силу як скажімо, у перегонах чи спорті. Часами грач ставляє на себе самого як ось у покері. Вислід гри може вирішити шанси (рулета, льотерія, бінґо, кістки і деякі гри в карти) або знання і комбінація (карти).

Перегони, стейтова льотерія, касино — всі вони вимагають для справного діяння точну організацію, адміністрацію та влаштування і мусять підпорядкувати себе приписам законодавства. Незалежно від цього, що більше тавро кладуть на „ґемблювання" у ЗСА ніж деінде, воно втішається популярністю і найбі-

(Закінчення на стор. 3)

Іван Лесько

МОРСЬКІ ТРАДИЦІЇ УКРАЇНИ

II.

Починаючи десь з 1613 року, запорозькі козаки ходили у морські походи по кілька разів на рік, особливо успішно за гетьмана Петра Конашевича Сагайдачного. В 1614 році козаки зруйнували турецькі міста Синоп і Трапезунд, рік пізніше розбили турецьку фльоту в гирлі Дунаю і, приступивши під Царгород, спалили його околиці та пограбували передмістя. Вертаючись на Січ, забрали кілька турецьких галер і спалили їх під Очаковом. У 1616 році Конашевич здобув місто Кафу, де був найбільший ринок невільників і визволив їх. Того ж року він здобув і знову пограбував Трапезунд. Сучасник козаччини, польський історик Ш. Старовольскі оповідає, що „коли козаки натраплять на турецькі галери, то завжди вважають за ліпше згинути, ніж безсоромно тікати, або піддатися". Тогочасний турецький хронікар Наїм записав про козаків, що „на всій земній кулі не можна знайти людей сміливіших, які менше дбали б про життя, менше боялися смерти. Ще інший сучасник каже, що „чутки про появу на Чорному морі чотирьох козацьких чайок лякало турків більше, ніж чума в Мореї".

Морські походи запорожців увійшли не тільки в історію, вони оспівані також у народних думах (наприклад в думі „Про бурю на Чорному морю", або „Про Олексія Поповича"). Їх оспівав на свій лад у своїй „Енеїді" Іван Котляревський, як то „Еней, парубок моторний", вождь козацьких скитальців, чи пак троянців „швидко поробивши човни // Троянців насадивши повні,// На синє море попускав...// Як ось і море стало грати, // Великі хвилі піднялись // І вітри зачали бурхати// Аж човни на морі тряслись.// Водою чорт-зна як трусило,// Що трохи всіх не потопило,// Вертілись човни, мов дурні"...

Тому й зрозуміло, чому саме морські походи запорожців так дуже імпонували героїчній душі Шевченка. Він прославив своїх „завзятих, чубатих словян" в поемах „Іван Підкова", „Гамалія", „Невольник" і прикро йому було, що „внук" тих одчайдухів уже тільки „косу несе в росу"...

Новий період

Одначе славні традиції не вмирають. Із вибухом революції в Росії в 1917 році і відродженням самостійного державного життя України, віджила пам'ять про козаків. Деякі полки самочинно відокремлювалися від російських військових з'єднань і українізувалися. Вони називали себе іменами українських гетьманів: Б. Хмельницького („богданівці" в Києві), П. Дорошенка, Полуботка; з українських полонених в Німеччині зформовано козацьку дивізію „Синьожупанників", по всій Україні творилися відділи Вільного Козацтва. Появилися барвисті козацькі строї, шаравари, шапки.

Віджила запорозька традиція і на Чорному морі. Майже рік тривав спонтанний, самовільний рух українізації фльоти, заки її офіційно перебрав уряд української держави. Українські моряки, які становили 80 відсотків Чорноморської фльоти, з вибухом революції стали творити свої національні комітети. В Севастополі, що був головною базою фльоти, ще до революції існував таємний український гурток „Кобзар", до якого належали переважно старшини, між ними полковник В. Савченко-Більський. У революційні дні цей гурток станув у проводі цілого українського руху в Чорноморській фльоті і вже в березні 1917 року зорганізував Чорноморську Генеральну Раду. З кінцем квітня на всіх кораблях цієї фльоти існували українські корабельні ради, їхні делеґати брали участь у всіх військових з'їздах у Києві. Адмірал фльоти Колчак був прихильний українізаційному рухові і в липні 1917 року міноносець „Завидний" перший підіймив синьожовтий прапор. До листопада того року майже половина Чорноморської фльоти була під українськими прапорами. В січні 1918 року курінь моряків цієї фльоти брав участь проти большевиків у Києві; більшість його загинула.

Центральна Рада, заплянувавши перебрати фльоту під свою владу, створила в грудні 1917 року Генеральний Морський Секретаріят, тобто морське міністерство. Його міністром став відомий політичний діяч Дмитро Антонович. У березні 1918 року Центральна Рада проголосила Закон про фльоту, на основі якого всі воєнні кораблі перейшли в склад військових сил Української Народної Республіки.

Складалася ця фльота з близько 80-ти бойових одиниць: восьмох лінійних кораблів, чотирьох кружляків, чотирьох гідрокружляків, 27-ох міноносців, 22-ох підводних човнів і шість мінових загородників. Дня 29-го квітня, о 4-ій годині по полудні їх урочисто передано Українській Державі: на флаґманському кораблі „Юрій Побідоносець" піднесено український прапор, а вслід за цим почулась команда на всіх інших кораблях — „Український прапор піднести!"

Одначе того ж самого дня стався у Києві гетьманський переворот і на другий день, тобто 30-го квітня українську фльоту обсадили німці. Після наполегливих заходів уряду П. Скоропадського вони повернули її Україні аж у вересні 1918 року. Коли ж в грудні того року німці вийшли з України, українські чорноморські пристані зайняли війська Антанти. Вони частину кораблів затопили, частину вивезли до Царгороду, кілька попало згодом в руки большевиків.

Одначе український народ любить і вміє шанувати свої славні традиції і з відновою української самостійної держави вони віджиють знову на Чорному морі. Відрадне також явище, що на еміґрації Пластовий Курінь „Чорноморців" организує морські табори, доцінюючи історичну і виховну вагу моря для України.

Кінець.

Суботня школа в Курітибі при ХОС

Про нашу суботню школу та її значення для української курітибської громади можна було б писати дуже багато, але обмежуся лише коротким дописом.

Існує наша школа вже понад 20 років. На протязі двох декад багато дітей, а також молоді, українського походження, мали змогу набути елементарні знання з української мови, а також в окремих випадках осягнути невеликі знання з історії та географії України. Заходами **Жіночої Організації** при Хліборобсько-Освітньому Союзі, завжди організуються різні курси: писанкарський, українських художніх вишивок, різьби на дереві й інші. Вчительками у школі та на згаданих курсах є членкині нашої Жіночої Організації, що провадили ці курси безкоштовно, передаючи свої знання та досвід для молодої генерації українського походження. На жаль, є поодинокі особи, притаманною прикметою яких є гудити та вишукувати щось негативне як у способі викладання, засягу знань самих викладачів, закидаючи їм некомпетентність в їхній праці. Хотілося б знати, де ж нам узяти аж такі компетентні сили, щоб їх задоволити?

Кожна з вчительок суботньої школи передає своїм учням те, що вміє. Працюємо, поборюючи всякі труднощі, які були та ще є й

Свято Миколая в Суботній школі в Курітибі.

сьогодні. Не розраховуємо на щось недосяжне, але на досягнення конкретної мети. Наша школа мусить існувати, а наш обов'язок працювати та не звертати уваги на перешкоди.

Згадую нашу працю в старому будинку, який наспіх був перетворений на школу. Під час дощів заливало долівку та лавки в клясах, капало на голови вчителів та учнів. Дах часто „латали", але дірки не зменшувались, бо, направляючи, ламали стару черепицю. Доводилось не раз перескакувати через калюжки, бо був справжній „потоп".

Учні -сестри Кудли, Дебора Х. Равлик Корнелій Шмулик. Петро Л. Білоніцький — з учителькою Євгенією Б. Мазепою.

Було зле те, що велика заля була перегороджена півстінами на чотири частини. Під час лекцій одні одним заважали, одні одних старались перекричати, що не завжди вдавалося. **Шкільне приміщення було без стелі** та з цементовою долівкою. У зимній період мерзли та **перестуджувались, а влітку** від спеки та задухи, бо приміщення не мало жодної вентиляції. (Це все з власного досвіду). Коли ж терпіння наше вичерпалось, ми „перекочували" до будинку ХОСу. Кожна з нас влаштувалась, як могла. Вчили дітей у бібліотеці, в музеї, в жіночій кімнаті, в канцелярії ХОСу та по всіх вільних кутках.

Не зважаючи на ряд перешкод, наша праця дала позитивні наслідки. Багато нашої молоді вміє читати, писати та розмовляти по-українському. Треба згадати, **що багато колишніх учнів суботньої школи — те перішні компоненти нашої фолкльорні групи.** Заходами управи, яка продала один терен, який належав до ХОСу, та завдяки допомозі наших жертводавців, цього року вдалось докінчити новий будинок нашої суботньої школи.

На особливу подяку заслуговує колишній голова ХОСу Іларій Безручко за щедрі пожертви на будову школи та особистий догляд за роботою.

19-го березня заходими Жіночої Організації відбулася **інавгурація нового** шкільного будинку.

Директорка суботньої школи Євгенія Бовкаловська-Мазепа та ми, вчительки, запрошуємо всіх земляків доброї волі, до співпраці з нами.

Ангелина Добрянська-Чечко

Винахідливий українець

В 1941 році німці вивезли 13-літнього Теодора Трензелюка з України та разом з тисячами українців його примушено працювати у поганих умовинах на фармах в Баварії. По сьогоднішній день Т. Трензелюк відмовляється говорити про ті часи. Одною з тодішніх проблем на фармах був брак ліків. Щоб лікуватись, особи ходили до лісу, де знаходили плини з гиляк та рослин та давали собі їх на рани.

Переживше це все, Т. Трензелюк зацікавився ботанічною медициною. В 1951 році приїхав він до Америки, а 10 років тому відкрив свою ляბораторію Текма, де почав експериментування ботанічними ліками. Два роки тому, Т. Трензелюк винайшов крем, який, він твердить, лічить, різного роду висипки і навіть рака.

Зеленкуватий продукт має назву „Дерма гіл" та є в процесі опатентування. Діставши патент, Т. Трензелюк плянує продавати його, як косметичний продукт. Дотепер продукт не був офіційно випробуваний в ляболаторії, але приятелі й родина Трензелюка, яким він дав пробки продукту, ствердили, що він є знаменитим в лікуванні висипки, наростів і прищів.

Т. Трензелюк не знає коли може випустити цей продукт, бо він мусить перейти цілий ряд випробувань.

Т. Трензелюк відмовився виявити з чого робить продукт. Він тільки сказав, що рослину, яку вживає в продукті, можна дістати в Південній Америці.

Т. Трензелюк є членом УНСоюзу і був головою Округи Перт Амбой.

„Листи читачів" повинні бути не довші, як одна сторінка машинопису, друкована через два інтервали. Лист повинен торкатися тем, порушених тільки на сторінках „Свободи". Реагувати слід до десяти днів після опублікування матеріялу. Якщо лист пишеться рукою, то слід писати його чітко і виразно і також з великими відступами поміж рядками. Редакція застерігає за собою право скорочувати листи й виправляти мову, як і скреслювати різкі вислови.

Пресовий Фонд „Свободи"

На цьому місці друкуємо імена тих ВШ. Громадян, що надіслали свою пожертву на фонд „Свободи" і дитячого журналу „Веселка" та потверджуємо з подякою висоту одержаної суми.

ЛИСТА ч. 9

І. Старощак, Мек Кіс Ракс	35.00
П. Поліняк, Катонсвілл	30.00
П. Кучкуда, Брик Тавн	22.00
А. Білинська, Чикаго	12.00
З. Дячук, Бунтон	12.00
І. Гладка, Нюарк	11.56
І. Джус, Блюмфілд	10.00
М. Малиновська, Беллінгтем	10.00
К. Медвідський, Торонто	10.00
Д-р П. Пундій, Чикаго	10.00
М. Сухоцький, Річмонд Гілл	8.51
М. Бігус, Айслінгтон	7.00
Д-р П. Джуль, Ґроссе Поінте	7.00
Д. Шумило, Ленсдейл	7.00
Е. Ярош, Киннелон	7.00
М. Демидчук, Відд. 293	6.59
В. Білик, Джерзі Ситі	5.00
І. Блиха, Ґарфілд	5.00
Ф. Гавришків, Ґошен	5.00
П. Дзудзора, Вест Орендж	5.00
Н. Мотта, Вестон	5.00
М. Пацура, Філядельфія	5.00
Д. Хухра, Кергонксон	5.00
В. Цетенко, Ен Арбор	5.00
Т. Войтів, Едмонтон	4.00
М. Гоголь, Вестон	4.00
В. Карий, Джерзі Ситі	3.00
Р. Лесів, Вудлайн	3.00
О. Макар, Савтфілд	3.00
Р. Бобяк, Йонкерс	2.00
І. Бойчук, Трентон	2.00
М. Булавка, Колюмбія	2.00
В. Буртняк, Чикаго	2.00
В. Буряк, Гартфорд	2.00
М. Вайда, Стемфорд	2.00
В. Вацик, Айслінгтон	2.00
І. Вербовський, Лонг Айленд Сіті	2.00
Д-р Є. Веремчук, Линкольн	2.00
Р. Вітенко, Балтимор	2.00
П. Войтович, Балтимор	2.00
К. Гадзевич, Гартфорд	2.00
М. Гарасимів, Гартфорд	2.00
А. Гладилович, Монтреаль	2.00
Н. Гордієнко, Філядельфія	2.00
А. Данилюк, Міннеаполіс	2.00
Ю. Демченко, Бейон	2.00
П. Дмитренко, Сонома	2.00
М. Дольницька, Монтреаль	2.00
М. Думка, Ню Йорк	2.00
А. Дяк, Асторія	2.00
Ю. Зеленський, Ричмонд Гілл	2.00
О. Жулинський, Ірвінгтон	2.00
А. Каніщак, Піксокілл	2.00
П. Капшученко, Філяделфія	2.00
А. Кармазин, Аліквіппа	2.00
В. Кий, Валлінгфорд	2.00
П. Климко, Ґери	2.00
С. Коваль, Ґарфілд	2.00
Б. Корчинський, Ріджайна	2.00
М. Крижанівська, Рочестер	2.00
Н. Круник, Клівленд	2.00
М. Кудрик-Кейс, Орлендо	2.00
О. Левицька, Філядельфія	2.00
Ю. Левченко, Дірборн	2.00
Н. Литвинець, Рочестер	2.00
П. Лішак, Янгставн	2.00
Е. Людкевич, Монровія	2.00
М. Макарчук, Йонкерс	2.00
Г. Макух, Рослівдейл	2.00
М. Матійчин, Сиракюзи	2.00
А. Матушевська, Фляшінг	2.00
М. Міщук, Карнеґі	2.00
І. Назар, Голлівуд	2.00
В. Новицький, Чіктовага	2.00
І. Островська, Юньйон	2.00
І. Падик, Торонто	2.00
В. Пакула, Вайнсбурґ	2.00
М. Палій, Джексон Гайтс	2.00
Ф. Петрик, Левіттавн	2.00
А. Правак, Торонто	2.00
Д-р В. Пушкар, Філядельфія	2.00
Т. Ракочий, Олбані	2.00
О. Решітник, Оттава	2.00
Л. Рогозинський, Медисон	2.00
Д. Самотулка, С. Сомервілл	2.00
М. Середа, Філядельфія	2.00
Д-р Я. Сидорак, Гіллсборо	2.00
М. Слук, Рочестер	2.00
М. Софічук, Гантінгтон	2.00
М. Ставнича, Філядельфія	2.00
М. Стельмащук, Балтимор	2.00
Б. Тиззір, Клифтон	2.00
В. Тимчишин, Німеччина	2.00
К. Тиравська, Чикаго	2.00
І. Фасоляк, Фавнтенвілл	2.00
А. Філенко, Гюстон	2.00
П. Холявка, Ютика	2.00
Д-р І. Чорнейко, Дундас	2.00
С. Чорномаз, Юньйон	2.00
П. Шмагала, Істон	2.00
І. Шпак, Джексон	2.00

Чорнобильська...

(Закінчення зі стор. 2)

льшиві репорти з Москви й очевидно без коментарів. Виглядає, що хотять заховати так, як колись заховали голодовий голокост України.

Трудно! Треба собі здати справу в чиїх руках є преса, радіо чи телевізія.

На тому виграє лише большевицька Москва, яка й далі буде співати „Я такой другой страни не знаю, где так вольно дишіт челавєк".

Скільки в тому забріханости, обману, насилля, жаху та людських жертв!?

Газардові гри...

(Закінчення зі стор. 2)

льше людей таки відвідують перегони.

Часто люди в газардових грах (наприклад карти) шукають за розвагою і тоді користуються записуванням вислідів, або дають такі низькі грошові ставки, що ніхто не може збагатіти чи збідніти, але може з повністю здобути душевне вдоволення перемоги... Кажуть, що „ґемблери" вважають як правдиву атракцію: таке почуття сенсаційности, напруження непевности, нагода шанси і виклик щастя, доказ справности, вдоволення перемоги ну і очевидно можливість мрії про матеріяльне щастя.

„Ґемблювання", як прояв суспільности, має своїх прихильників і противників. Одні бажають мати це „назовні" законно оформлене, інші ж вдоволяються „підпіллям", що контролює законспірована організація... Кожний стейт у ЗСА переходить війну поглядів, коли вносять проєкт леґалізації газардових гор. Прихильники бачуть нові ресурси доходу для публічних проєктів і підйом місцевої економіки. Противники поборюють ідею з моральних причин, вказуючи на це, що „ґемблер" у першій мірі виграє завдяки шансі... а коли хтось рахує лише на шансу, то тим самим робом підриває погляд американців, що гріш чи багатство — це вислід тяжкої праці, розсудку та ощадности.

ВПЕРШЕ В ІСТОРІЇ З'єднаних Стейтів Америки засідання Сенату було показано на крайовій телевізії. У понеділок, 2-го червня, в більш як 25 мільйонах американських домів можна було побачити і почути виступи та дискусії сенаторів безпосередньо з місця події.

ПРАЦІВНИКИ телефонічної компанії Ей-Ті-Ті почали страйк в неділю, 1-го червня ц.р., в Ню Джерзі і Вашінґтоні, Д.К. Дотепер переговори не довели до жадного рішення. Урядовці цієї телефонічної компанії заявили, що страйк не повинен мати безпосереднього впливу на телефонічні получення.

ЧЛЕНИ ПРЕЗИДЕНТСЬКОЇ комісії яка прослідкує трагічну експльозію „Челленджера", заявив, що програма НАСА є незорганізованою і має багато дефектів. Усі 13 членів цієї комісії [illegible]нують агенцію НАСА, кажучи, що вона не була уваж[illegible] та довела до експльозії корабля. Від січня НАСА пер[illegible]обляє частини ракети, яка спричинила вибух. Вміжчас[illegible] ва програм міжпростірних кораблів Арнолд Алдрик сказав, що обдумують можливість, щоб астронавти мали при собі парашути, які зможуть вживати [illegible] разі небезпеки чи дефекту корабля.

Ділимося сумною вісткою з Родиною, Приятелями і Знайомими, що в понеділок, 2-го червня 1986 р., після довгої і тяжкої недуги відійшла від нас у Вічність на 69-му році життя

наша Найдорожча ДРУЖИНА, МАМА І БАБУСЯ

СВ. П.

Валентина Суходолів

з дому Демиденко

народжена на Полтавщині.

ПАНАХИДА відбудеться у п'ятницю, 6-го червня 1986 р. о год. 7-ій веч. у похоронному заведенні П. Яреми, 129 Іст 7-ма вул. в Ню Йорку.

ПОХОРОННІ ВІДПРАВИ — у суботу 7-го червня 1986 р. о год. 9:30 ранку в українській православній церкві св. Тройці, 359 Брум вул. в Ню Йорку, звідки Тлінні Останки будуть перевезені до Церкви-Пам'ятника у С. Бавнд Бруку, Н. Дж., де буде відслужена Літія. Відтак Тіло буде поховане на цвинтарі св. апостола Андрія [illegible]рвозванного.

У глибокому смутку:

чоловік — АНАТОЛІЙ
дочки — ЛЮДМИЛА з чоловіком ДЖОРДЖОМ
МАРУСЯ з чоловіком РОМАНОМ
внуки — ВІКТОР І АНДРІЙ

У глибокому смутку повідомляємо Родину, Приятелів і Знайомих, що у понеділок, 2-го червня 1986 р. відійшла у Вічність, проживши 86 років,

наша Найдорожча МАМА, БАБУНЯ І ТЕТА

бл. п.

Наталія з Орловських АЛЕКСЕВИЧ

учителька на рідних землях, вдова по сотникові Миколі Алексевичеві.

ПАРАСТАС відбудеться у четвер, 5-го червня 1986 р. о год. 7:30 веч. у похоронному заведенні Насевичів при 109 E. Tabor Rd., Philadelphia, Pa.

ПОХОРОН у п'ятницю, 6-го червня 1986 р. о год. 9-ій ранку з того ж похоронного заведення до церкви Христа Царя у Філядельфії, а відтах на цвинтар Пречистої Діви Марії на Факс Чейс.

Горем прибиті:

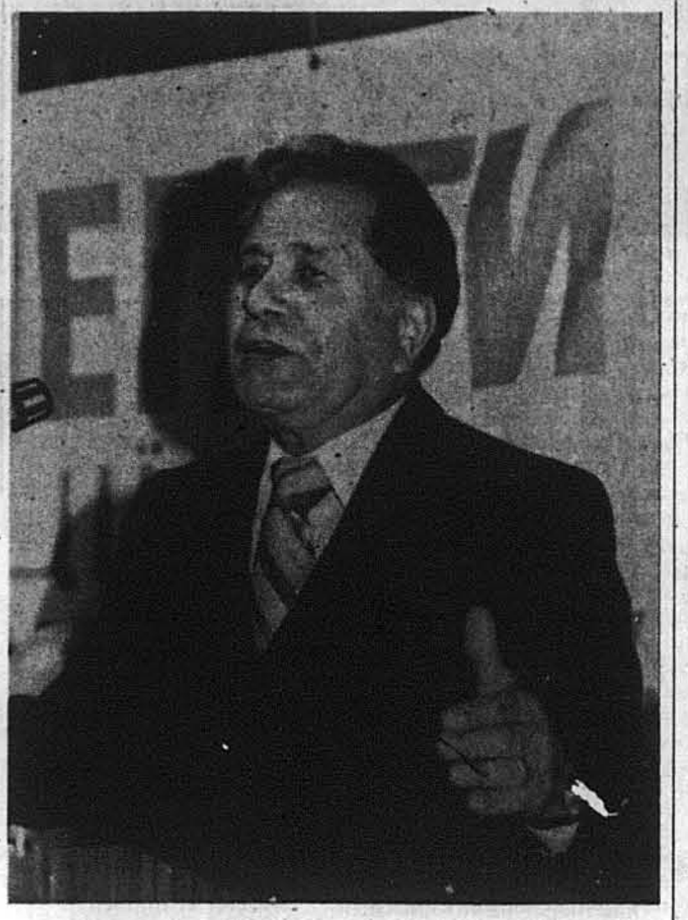
доньки —
ТЕТЯНА ЦІСИК з мужем ЗЕНОНОМ
ОЛЕНА ОЩИПКО з мужем ВАСИЛЕМ
внуки —
ХРИСТИНА САЛУК з мужем АДРІЯНОМ
МАРТА ОЩИПКО
ТЕТЯНА НАТАЛІЯ ЦІСИК
правнучки — НАТАЛКА І МИКОЛАЯ САЛУК
ближча і дальша Родина в Україні і діяспорі

Президент...

(Закінчення зі стор. 1)

Д-р Маруся Бек вітає союзовців в Дітройті.

Виступає Володимир Довганюк в ролі „Гриця Зозулі".

люючи заслуги УНСоюзу в його понад 92-літній історії для української громади і українського народу. (Повний текст слова Владики буде поміщений в чергових числах „Свободи").

Довшу промову виголосив президент СКВУ, вітаючи УНСоюз з нагоди його 31-ої Конвенції. Свою увагу П. Саварин зосередив на підготові до відзначення 1000-ліття Хрищення України. (Повний текст промови П. Саварина буде поміщений в чергових числах „Свободи".).

Писемний привіт прислав Блаженніший Владика Мстислав, який, на його прохання, відчитав головний секретар Володими Сохан. В листі-привіті Владики Мстислава сказано:

„Дорогі й улюблені Брати і Сестри!

Вітаю вас радісним Великоднім привітом Христос Воскрес!

Водночас бажаю учасникам 31-ої Конвенції Українського Народного Союзу творчих і успішних нарад! Цьогорічна Конвенція, крім обрахунку здобутків за минулих чотири роки та схвалення пляну діяльности на майбутнє започатковує ще 93-ій рік існування Союзу й вельмикорисної його діяльности на добро всієї української громади на Північно-Американському континенті.

Вже саме довголіття існування УНСоюзу і сума довершеного ним вкладу до скарбниці культурних цінностів українського народу кличе мене до милого обов'язку: побажати провідникам і членам Союзу Божих ласк і всебічної допомоги у їхньому служінню українській людині.

З правдивою пошаною і любов'ю у Христі

† **Мстислав,**
Митрополит"

Привіти також виголосили від своїх організацій Іван Олексин, головний предсідник Українського Братського Союзу голова СУК „Провидіння" о. Мартин Канаван, пастор Олекса Гарбузюк, голова Всеукраїнського Євангельсько-Баптистського Братства і д-р Маруся Бек від українців метрополітального Дітройту. Раніше від молоді Дітройту вітала УНСоюз хлібом і сіллю Христина Коваленко

У розваговій частині з гумористичним монологом виступив Володимир Довганюк з Торонто, в ролі „Гриця Зозулі".

Співачка Меланія Мартин не могла прибути з оркестрою „Буря", бо день раніше її муж був сильно поранений в автомобільній аварії. Оркестра „Буря" із солістом Романом Когутом приграла до вечері.

Кінцеву молитву відмовив о. протоієрей Нестор Столярчук, настоятель українського православного храму св. Покрови.

В БЕЙРУТІ, ЛИВАН, знову розгорілися бої між ривалізуючими мусулманськими групами. Пресові агентства повідомляють, що вже загинуло понад 100 осіб, а кілька сотень були поранені. В боях беруть участь танки, тяжка артилерія і панцерні вози, а число різних партизанських і підпільних груп перевищує кілька тисяч осіб. У цій воєнній суматосі беруть участь також палестинці, які хочуть привернути для себе право творити опірні пункти в таборах біженців з Палестини. Урядова армія, християнська міліція і сирійські військові частини намагаються довести до замирення, але їхнє втручання тільки збільшує число жертв в людях і матеріялі.

УРЯДОВЕ ВІЙСЬКО І поліція перевели в індійській провінції Пунджаб широкі арешти серед індійських сікхів. Зудар сікхів з поліцією розпочався після цього, як префект поліції заборонив сікхам влаштовувати демонстрації і мирні маніфестації для відзначення другої річниці нападу індійського урядового війська на так звану Золоту Святиню. Досі заарештовано понад 1,000 сікхів.

ПРЕМ'ЄР-МІНІСТЕР Японії Ясугіро Накасоне проголосив парляментарні вибори на 6-го липня, розв'язав палату репрезентантів і зігнорував бажання опозиційних політичних партій, щоб вибори переложити на пізніше. Урядова Ліберально-демократична партія Я. Накасоне хоче шляхом нових виборів встановити для себе абсолютну більшість у нижчій палаті репрезентантів, яку вона згубила в генеральних виборах в 1983 році.

ВОДІЇ ФІЛЯДЕЛЬФІЙСЬКИХ автобусів і трамваїв покінчили свій 59-денний страйк в неділю, 1-го червня ц.р., та підписали новий контракт. Речник спілки працівників, сказав що останні переговори тривали дев'ять годин. Водії одержали підвишку в платні, бенефіти і добру пенсію.

СЕСІЯ ГЕНЕРАЛЬНОЇ асамблеї Об'єднаних Націй одноголосно прийняла резолюцію про надання економічної допомоги африканським країнам. Програма розрахована на п'ять років і включає в себе допомогу продуктами, а також допомогу для розвитку сільського господарства, системи освіти, ремонту шляхів сполучення. Згідно з даними Організації африканської єдности, для здійснення п'ятирічної багатосторонньої програми треба буде 128 більйонів долярів. З цієї величезної суми самі африканські країни виділять 82.5 біл. дол., решта грошей надійде головним чином від провідних держав вільного світу. Крім того африканські країни надіються, що їм нададуть відтермінування від виплати боргів іншим країнам. Генеральна асамблея ОН обговорювала економічні проблеми Африки вперше за свою 40-річну історію.

ДЕРЖАВНИЙ СЕКРЕТАР Джордж Шулц і секретар Департаменту оборони Каспар Вайнбергер критично відізвалися на попередження Совєтського Союзу, що якщо З'єднані Стейти Америки не будуть обмежувати себе умовами колишніх договорів, то СССР наслідує їх приклад. „Вони вже стільки разів порушували договори, що могли б не погрожувати їх дальшим порушенням", - сказав про совєтських лідерів Дж. Шулц. „Вони порушували договори багато, багато разів", — підкреслив К. Вайнбергер. На запитання репортерів про нові совєтські пропозиції, висунені минулої суботи на переговорах у Женеві, секретар Департаменту оборони відповів: „На перший погляд в цих пропозиціях нема нічого нового. Це переспіви їх попередніх пропозицій. Їх метою є добитися від З'єднаних Стейтів припинення робіт для створення протиракетної оборони з елементами космічного базування".

РОКОВИНИ УЛТА

Бетлегем, Па. — Світова Федерація Українських Лікарських Товариств у співпраці з Українським Лікарським Товариством Північної Америки запрошує всіх на відзначення 10-ліття заснування Українського Лікарського Товариства в Австралії, яке відбудеться в днях 24-го, 25-го і 26-го жовтня ц.р. Запляновано прогульку по Австралії, Новій Зеляндії і Фіджі. За інформаціями слід зголошуватись до: Marta Fedoriv, c/o Westgate Travel, 2640 Schoenersville Rd., Bethlehem, Pa. 18107, tel.: (215) 437-6982 (home), (800) 251-3809, (800)441-3492 (Pa).

Ватикан...

(Закінчення зі стор. 1)

вести і в майбутньому.

Декілька днів раніше державний секретар Ватикану кардинал Агостіно Касаролі заявив акредитованим у Ватикані дипломатам, що діялог Ватикану з комуністичними країнами є потрібним, щоб поліпшити ситуацію католиків в тих країнах. Деякі східньоевропейські духовні особи не поділяють цієї думки, побоюючись, що наближення Ватикану до Москви є фактично загрозою для них і вірних інших релігій. Не всі поділяють цю думку, але практика, мовляв, показала, що діялог все був корисним не тільки для Церков, але також для держав, — заявив Касаролі.

КНИЖКА Ю. ЛАВРІНЕНКА

У статті Юрія і Лариси Лавріненко п.з. „На горах в далекім краю я бачу країну свою" („Свобода", ч. 103 з вівтірка, 3-го червня ц.р. (має бути: „Я опинився тепер, 50 років після сибірського заслання описаного мною у „Чорній пурзі" — знов на крайочку буття..." — Ред.